Betänkande EkUB 26/2021 rd– RP 128/2021 rd

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utsläppshandel

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utsläppshandel (RP 128/2021 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- specialsakkunnig Anna-Maija Sinnemaa, arbets- och näringsministeriet
- jurist Emilie Yliheljo, Energimyndigheten
- verkställande direktör Harri Laurikka, Bioenergia ry
- expert Petteri Haveri, Finsk Energiindustri rf
- expert på energi och utsläppshandel Heikki Vierimaa, Skogsindustrin rf
- skyddsexpert Liisa Toopakka, Finlands naturskyddsförbund rf
- chef för Brysselkontoret Kimmo Järvinen, Teknologiindustrin rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- Klimatpanelen.

PROPOSITIONEN

Propositionen

Regeringen föreslår att lagen om utsläppshandel ändras. Med propositionen genomförs kommissionens ändrade genomförandeförordning om övervakning och rapportering av växthusgasutsläpp. I genomförandeförordningen utvidgas bestämmelserna om hållbarhetskriterier i utsläppshandeln i enlighet med det omarbetade direktivet om förnybar energi utvidgades till att omfatta fasta och gasformiga bränslen som framställs av biomassa.

Med den föreslagna ändringen genomförs dessutom nationella ändringar i lagen om utsläppshandel. I propositionen föreslås det också att den kategori av beslut av Energimyndigheten som ska iakttas trots överklagande ska vara mer omfattande och att möjligheten att återkräva utsläppsrätter som tilldelats på felaktiga grunder preciseras.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2022.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Syftet med förslaget

De föreslagna ändringarna utgår från den ändrade förordningen om övervakning av utsläppshandeln och RED II-direktivet om förnybar energi. Vidare anpassas lagen om utsläppshandel till de bestämmelser om hållbarhetskriterier som övervakningsförordningen kräver. Samtidigt införs en del kompletteringar som beror på nationella ändringsbehov. Till lagen fogas därför bestämmelser om återkrav och preskriptionstid.

Ekonomiutskottet anser att de föreslagna bestämmelserna är motiverade och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker dem, men med följande motiveringar och tekniska ändringar.

De viktigaste förslagen

I lagen om utsläppshandel införs de ändringar som krävs i kommissionens genomförandeförordning om övervakning och rapportering av växthusgaser, den så kallade övervakningsförordningen. I och med ändringen av kommissionens övervakningsförordning utvidgades bestämmelserna om hållbarhetskriterier för utsläppshandeln till att omfatta fasta och gasformiga bränslen som producerats av biomassa, det vill säga biomassabränslen, i enlighet med RED II-direktivet om förnybar energi.

För närvarande har lagen om utsläppshandel inga bestämmelser om återkrav av utsläppsrätter eller om frist för indrivning och preskriptionstid. Lagen får nu sådana bestämmelser. Dessutom kommer antalet beslut som verkställs direkt att bli fler. Syftet med revideringen är att det ska vara enklare att nationellt genomföra utsläppshandeln.

Enligt uppgifter till utskottet anses den föreslagna regleringen i allt väsentligt vara relevant. Å andra sidan har det framförts att det med avseende på klimatpolitiken inte är oproblematiskt att Finland enbart har genomfört minimivärdena i de bestämmelser om hållbarhetskriterier som ingår i RED II. Här är det dock fråga om en så kallad hållbarhetslag, som det hänvisas till i 56 b § i lagen om utsläppshandel. I sakkunnigutfrågningen framfördes det å andra sidan att också den tidsfrist för återkrav som nu föreslås, tio år, är relativt lång och att utsläppsrätter inte ska jämställas med statligt stöd, exempelvis energistöd, bland annat för att priset på utsläppsrätter stiger så snabbt. Ekonomiutskottet instämmer dock i regeringens bedömning att en preskriptionstid på tio år kan anses motiverad för utsläppshandelssystemets funktion. Samtidigt understryker utskottet att ett beslut om indrivning måste fattas utan dröjsmål efter det att Energimyndigheten har fått kännedom om en omständighet som avses i 51 b §.

Vidare pekar utskottet på 56 b § i lagförslaget. Under behandlingen påpekades det att paragrafen kräver en teknisk ändring och utskottet föreslår en sådan ändring nedan i detaljmotiven.

DETALJMOTIVERING

56 b §. Hållbarhet hos biomassabränslen Ekonomiutskottet föreslår att uttrycket ”som använts vid anläggningen” ändras till ”som använts vid förbränning i anläggningen”. Det stämmer överens med formuleringen och syftet i motiveringen till paragrafen i propositionen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

> *Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 128/2021 rd med ändringar.* ***(Utskottets ändringsförslag)***

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av lagen om utsläppshandel

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utsläppshandel (311/2011) 51 b och 56 a § samt 75 § 3 mom.,
sådana de lyder 51 b § och 75 § 3 mom. i lag 291/2019 samt 56 a § i lag 396/2013, och
fogas till lagen nya 51 c och 56 b § som följer:

51 b §

Återlämnande och återkrav av utsläppsrätter

En verksamhetsutövare på vars konto i registret det har registrerats fler utsläppsrätter än vad verksamhetsutövaren enligt kommissionens rättsakt om gratis tilldelning av utsläppsrätter, kommissionens förordning om gratis tilldelning av utsläppsrätter eller kommissionens rättsakt om justering av gratis tilldelning av utsläppsrätter är berättigad till, ska utan dröjsmål återlämna ett mot den överskjutande delen svarande antal utsläppsrätter enligt det avtal om återlämnande som verksamhetsutövaren slutit med Energimyndigheten. Det överskjutande antalet utsläppsrätter som har tilldelats kan även kvittas mot det antal utsläppsrätter som gratis tilldelas verksamhetsutövaren, om detta är tillåtet enligt kommissionens registerförordning och om verksamhetsutövaren har slutit ett avtal om kvittning med Energimyndigheten. Energimyndigheten ska fatta beslut om återkrav av ett överskjutande antal utsläppsrätter, om verksamhetsutövaren inte har slutit ett avtal om återlämnande eller kvittning av utsläppsrätter.

51 c §

Tidsfrist för återkrav samt preskriptionstid

Energimyndigheten ska fatta beslut om återkrav av utsläppsrätter utan dröjsmål efter det att Energimyndigheten har fått kännedom om att verksamhetsutövaren blivit tilldelad fler utsläppsrätter än vad denna är berättigad till och denna inte har slutit ett avtal om återlämnande eller kvittning av utsläppsrätter.

Åtgärder för återkrav av utsläppsrätter får inte längre vidtas när tio år har förflutit från det att utsläppsrätterna registrerades.

Närmare bestämmelser om förfarandet för återkrav av utsläppsrätter och om tidsfristerna får utfärdas genom förordning av statsrådet.

56 a §

Hållbarhet hos flytande biobränslen

Om verksamhetsutövaren i sin utsläppsrapport uppger noll som emissionsfaktor för flytande biobränslen som använts i bränsle vid anläggningen, ska de flytande biobränslena uppfylla hållbarhetskriterierna i lagen om biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen (393/2013) och verksamhetsutövaren ska visa detta på det sätt som anges i den lagen. Med flytande biobränslen avses flytande biobränslen enligt den lagen.

56 b §

Hållbarhet hos biomassabränslen

Om verksamhetsutövaren i sin utsläppsrapport uppger noll som emissionsfaktor för biomassabränslen som använts vid förbränning i anläggningen, ska biomassabränslena uppfylla hållbarhetskriterierna i lagen om biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen och verksamhetsutövaren ska visa detta på det sätt som anges i den lagen. Med biomassabränslen avses biomassabränslen enligt den lagen.

75 §

Sökande av ändring i utsläppshandelsmyndighetens beslut

— —

Ett beslut som utsläppshandelsmyndigheten meddelat med stöd av 8 a, 11, 12, 14, 50, 61, 62 och 71 § i denna lag och artikel 69 i kommissionens övervakningsförordning ska iakttas trots överklagande, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat. Ett beslut som utsläppshandelsmyndigheten meddelat med stöd av 60 § i denna lag eller artikel 70 i kommissionens övervakningsförordning ska, om utsläppsmängden korrigeras nedåt i beslutet, iakttas trotsöverklagande, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

— —

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.

Helsingfors 19.10.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Sanni Grahn-Laasonen saml
vice ordförande Hanna Kosonen cent
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Hannu Hoskonen cent
jäsen Eeva Kalli cent
jäsen Sakari Puisto saf
jäsen Minna Reijonen saf
jäsen Janne Sankelo saml
jäsen Joakim Strand sv
jäsen Veikko Vallin saf
jäsen Tuula Väätäinen sd
jäsen Johannes Yrttiaho vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Lauri Tenhunen.